

VAASAN AMMATTIKORKEAKOULU
UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Robert Svartbäck

En studerandes placering och sparande

Företagsekonomi, Ekonomiförvaltning
2016

ABSTRAKT

Författare	Robert Svartbäck
Lärdomsprovets titel	En studerandes placering och sparande
År	2016
Språk	svenska
Sidantal	48 + 4 bilagor
Handledare	Niklas Kallenberg

Vi lever i en värld som hela tiden utvecklas och förändringar på marknaden sker snabbt. När man följer nyheter och politiken kan man dra en slutsats att världsekonomin är i obalans. Det är allt flera som har det tufft ekonomiskt och allt flera som är arbetslösa. Därför är det mycket viktigt att ha någon sort av sparande inför framtiden.

Mitt syfte med lärdomsprovet är undersöka studerandes vanor och hur mycket en studerande kan spara medan man studerar. Jag ville även skriva en lättläst guide för sparande och de möjligheter som banker erbjuder.

I arbetet tog jag upp olika sparformer som bankerna erbjuder för kunderna och de vanligaste placeringsalternativen. Jag avgränsade arbetet med att hålla mig till möjligheterna bankerna erbjuder.

Till arbetet hör en teoretisk och en empirisk del. I empirin har jag med hjälp av en elektronisk enkät fått ihop flera svar, som jag sedan analyserat. Det framkom att största delen av studerande har någon sort av sparandeform och att många även sparade regelbundet.

ABSTRACT

Author	Robert Svartbäck
Title	Investing and saving among students
Year	2016
Language	Swedish
Pages	48 + 4 Appendices
Name of Supervisor	Niklas Kallenberg

We are living in a constantly evolving world, which has resulted in a global market changing with an extremely high frequency. A person who follows global news and politics can conclude that the global economy lacks balance - more and more people are economically challenged and unemployment rates are increasing. Therefore, it is vital to have some type of saving plan for the future.

The purpose of my thesis is to analyze the saving habits of students. Moreover, I will provide general instructions on how to save money during one's university studies.

I will describe common saving and investment options. The focus will be on the supply of products and services offered by banks.

The thesis consists of a theoretical and a empirical part. The empirical part includes an electronic survey along with an analysis of the results. One of the main takeaways from the results were that the majority of students are able to save money in some type of way during their university studies

INNEHÅLL

ABSTRAKT

ABSTRACT

1	INLEDNING	8
	1.1 Problemformulering	8
	1.2 Syfte	8
	1.3 Metod	9
	1.4 Avgränsning	9
2	SPARANDE	10
	2.1 Bankdeposition	10
	2.1.1 Brukskonto	11
	2.1.2 Sparkonto	11
	2.1.3 Tidsbunden deposition	11
	2.2 Bostadssparpremier (BSP-konto).....	12
	2.3 Sparlivförsäkring.....	12
	2.4 Pensionsspara	13
3	PLACERANDE	15
	3.1 Aktieplacering.....	15
	3.1.1 Avkastning	15
	3.1.2 Aktiebolag	16
	3.1.3 Aktieemission.....	17
	3.1.4 Risker	18
	3.1.5 För- och nackdelar med aktieplacering	18
	3.2 Placeringsfonder	19
	3.2.1 Olika typer av placeringsfonder	20
	3.2.2 Avkastning	22
	3.2.3 Risker	23
	3.2.4 För- och nackdelar med placeringsfonder	23
	3.3 Placeringsobligationer.....	24
	3.3.1 Avkastning och riskerna.....	24
	3.3.2 För- och nackdelar med placeringsobligationer	26
4	BESKATTNING	27

4.1	Beskattning av depositioner	27
4.2	Beskattning av aktier.....	27
4.3	Beskattning av placeringsfonder.....	29
4.4	Beskattning av placeringsobligationer	30
4.5	Beskattning av sparlivförsäkring	30
4.6	Pensionsförsäkring.....	31
5	FAKTORER SOM PÅVERKAR SPARANDET	33
6	EMPIRI.....	35
6.1	Forskningsmetod.....	35
6.2	Reliabilitet och validitet.....	35
6.3	Förverkligande av undersökning.....	36
6.4	Undersökningsresultat.....	36
7	SLUTSATSER	44
	KÄLLOR	47
	BILAGOR	

FÖRTECKNING ÖVER FIGURER OCH TABELLER

Figur 1.	OMX Helsinki-indexet	s. 17
Figur 2.	Placeringsobligationens löptid	s. 25
Figur 3.	Studieplats	s. 37
Figur 4.	Hur mycket blir kvar av inkomsten	s. 38
Figur 5.	Fördelning av vanligaste sparformer	s. 39
Figur 6.	Genomsnitt sparande per månad	s. 40
Figur 7.	Sparande mål	s. 40
Figur 8.	Varför man inte sparar	s. 41
Figur 9.	Fördelning av intresse för sparform	s. 42
Figur 10.	Känner till beskattningen	s. 42
Figur 11.	Önskan varifrån mer information	s. 43
Tabell 1.	Pensionssparande tabell	s. 31
Tabell 2.	Inkomst tabell för studerande	s. 34

FÖRTECKNING ÖVER BILAGOR

BILAGA 1. Elektronisk enkät

1 INLEDNING

Vad är viktigt i ditt liv? När man ställer frågan får man vanligen svaren hälsa, kärlek och pengar. Därmed spelar pengar en viktig roll i de flesta människors liv. Det finns problem som pengar kan lösa och mycket i livet som kan förbättras med en buffert av pengar. Vi är alla i behov av pengar eftersom det kostar att leva -boende och kläder måste betalas med pengar. Vi lever för tillfället i lågkonjunktur och staten vidtar sparåtgärder, vilket berör oss alla i Finland. Ekonomin i världen är i obalans och allt flera har det svårt ekonomiskt. Arbetslösa i december 2016 var 207 000 människor i Finland enligt statistikcentralen, vilket var 34 000 mindre än året innan. Det har blivit allt viktigare att man har sparat extra pengar åt sig. Därför borde varje människa ha någon sort sparplan för framtiden. (www.tilastokeskus.fi)

Jag har alltid varit intresserad av sparande och jobbar nu på Nordea. Där stöter man dagligen på frågor kring sparande och placeringar. Därför har jag också valt en rubrik som skall stärka mitt kunnande inom området och ge en insikt hur situationen ser ut idag för studerande.

1.1 Problemformulering

I dagens läge är det viktigt att man har sparat åt sig extra pengar. Ekonomin är i obalans och man kan inte vara säker att man alltid har ett jobb. Enligt Finlands kundinformation 2016 är det allt fler som har betalningssvårigheter i Finland. Tanken med arbetet är att lyfta fram spar- och placeringsmöjligheterna som finns, och att kort beskriva hur de beskattas eftersom det mesta beskattas i Finland. Målet är att få en omfattande blick på hur studerande sparar och placerar i dagens läge. (www.yle.fi)

1.2 Syfte

Syftet med undersökningen är att analysera studerandes vanor att spara och placera. Detta innebär att ta reda på hur mycket kan en studerande i Finland spara och vilka spar och placeringsformer använder studerande sig av. Teoridelen fungerar som en lättläst guide för sparande och placeringar.

1.3 Metod

Lärdomsprovet kommer att innehålla en teoridel och en empiridel. Teoridelen består av möjligheter inom sparande samt olika placeringsalternativ. Den omfattar utbudet av valmöjligheter och olika risker som förknippas med placering. Jag kommer att använda mig av en kvantitativ undersökningsmetod, vilket innebär att jag kommer skicka ut enkäter i elektronisk form till studerande.

1.4 Avgränsning

Arbetet är avgränsat att enbart undersöka studerande som har fyllt 18 år. Ålderavgränsningen är svår att göra eftersom det finns studerande i flera olika åldrar. Arbetet består av enkel och lättläst text som gör det möjligt för vem som helst att utvidga sin förståelse av sparande och placerandemöjligheter. Den primära fokusen kommer ligga på de valmöjligheter gällande sparande och placeringar som bankerna i Finland erbjuder. Jag valde att lämna bort placeringsformer som warranter, derivat och sparande genom fastigheter.

2 SPARANDE

I detta kapitel kommer jag att skriva om olika möjligheter som finns inom sparande. Jag kommer att ta upp olika typer av bankdepositioner, bostadssparande, sparlivförsäkring och pensionssparande.

”Spara” och ”placera” kan användas med olika betydelse i olika sammanhang. Därför bör man känna till innebörden av orden och skillnaden mellan dem. Att spara är att ställa åt sidan en buffert av pengar istället för att konsumera och att göra det regelbundet under en lång period. Att placera är att göra en stor engångsinsättning som man bara gör 1-10 gånger i sitt liv, till exempel när man har ärvt pengar eller vunnit på lotto. (Hultkrantz & Masalin 2004 s. 49)

2.1 Bankdeposition

Bankdepositioner är den vanligaste och mest traditionella sparandeformen för finländare. Det beror troligen på att det är det lättaste alternativet, eftersom det helt enkelt innebär att man kan sätta in pengar och ta ut pengar. (Hultkrantz & Masalin 2004 s. 186)

En bankdeposition är lämpligast ifall man söker en enkel och säker lösning för sparande och placering. Depositioner är bra för kortsiktigt sparande, finansiering av investeringar och som buffert för placerare. Marknadsförändringarna har inte någon större inverkan på depositionernas avkastning. Det finns olika typer av konton för olika ändamål. Bankerna i Finland erbjuder bruks-, spar- och placeringskonton. Alla konton har olika räntor. (www.saastopankki.fi)

Bankdepositioner har en kapitalgaranti som banken ger med hjälp av insättningsgarantifonden. Alla banker som tar emot depositioner hör till insättningsgarantifonden. Fonden tryggar att man får ut sitt deponerade kapital ifall en bank skulle gå i konkurs. Fonden tryggar upp till 100 000 euro per bank. (www.finanssiala.fi)

Generellt är bankdepositionernas avkastning lägre på lång sikt jämfört med majoriteten av andra placeringsformer. Den mest relevanta placeringsfaktorn är

vilken ränta man får för pengarna, och den beror på vad andra banker och de Europeiska Centralbanken erbjuder för ränta på depositioner. (Hultkrantz & Masalin 2004, s. 186)

2.1.1 Brukskonto

Brukskontot är ett av de vanligaste kontona som används. Brukskontot är ämnat för dagliga bankärenden; man kan styra sin lön, studiestöd, pension eller dylika återkommande depositioner till kontot. Kontot kan kopplas till nätbanken samt kopplas till ett bankkort. Till brukskontot kan man knyta alla nödvändiga tjänster för skötsel av betalningsrörelse. Brukskontot har en låg ränta (oftast 0%) eftersom det används för vardagligt bruk. (www.nordea.fi)

2.1.2 Sparkonto

Sparkontot används oftast vid sidan om brukskontot. Det används för att spara och inte för vardaglig bruk. Till sparkontot kan man flytta över pengar och ta ut kapital vid behov. Man gör ofta insättningar på sparkontot ifall man behöver kapitalet inom en kortare tid eller inte vill binda kapitalet till ett tidsbundet placeringskonto. Räntan räknas oftast på månadens lägsta saldo eller på sparkontots dagssaldo, vilket är något som varierar från bank till bank. Räntans storlek kan även variera mellan bankerna. (Alhonsuo 2012, s. 200)

Fördelar med sparkonton samt övriga bankdepositioner är att det är ett tryggt sätt att placera. Man kan få en fördelaktig ränta även på en större summa, och man behöver inte betala någon förmögenhetsskatt. (Hultkrantz & Masalin 2004, s. 188)

2.1.3 Tidsbunden deposition

Tidsbunden deposition är ett bra sätt öka förmögenheten med en fast ränta, där man binder sitt kapital till en överenskommen tid. Depositionen passar bäst ifall man vet när man kommer att behöva sin placering. Kunden och banken kan komma överens om tiden kapitalet skall vara bundet. Oftast är tiden mellan 1-24 månader beroende på bank. Räntans storlek påverkas av flera faktorer, såsom storleken på summan,

för hur lång tid den är bunden samt marknadsläget och den allmänna räntenivån. (www.maaraaikaistalletus.info)

2.2 Bostadssparpremier (BSP-konto)

Bostadssparpremier är konton avsedda för sparandet till att skaffa sig sin första lägenhet. Vem som helst i åldern 15-39 år kan öppna ett BSP-konto, men för att öppna det får man inte ha ägt 50 procent eller mera av en lägenhet tidigare. På det deponerade kapitalet till BSP-kontot betalas en skattefri årlig ränta och en tilläggsränta. Den årliga räntan på BSP-kontot är 1 procent. Tilläggsräntan är 4 procent och betalas för kontots första och följande fem år i samband med bostadsköpet. BSP-kontot ger olika stöd till spararen, såsom räntestöd av staten till lånet. Man kan använda sig av statligaborgen till lånet helt avgiftsfritt. I normala bostadslån kostar den statligaborgen. (www.nordea.fi) (www.finlex.fi)

I BSP-kontots avtal ingår det att man uppfyller vissa villkor. Man skall ha sparat i minst 8 kvartal och ha sparat minst 10 procent av bostadens anskaffningsvärde. Ett kvartal består av tre månader, där minimikravet är att spara 150 euro men högst 3000 euro. Kvartalen är godkända ifall minimikravet uppfylls. Kapitalet är fritt att lyfta för användning, men enligt BSP-lagen bryts sparandet då. (www.aktia.fi)

BSP-lagen från [30.12.1992/1636](#), ändrades 2016 och innebär att 15-17 år fyllda kan öppna BSP-konto. Till avtalet ingår att det sparade kapitalet skall bestå av ungdomens egen arbetslön. (www.finlex.fi)

2.3 Sparlivförsäkring

Sparlivförsäkring är en sparandeform som lämpar sig för de flesta kunder. Det är en flexibel form att spara eller placera på lång sikt. Sparlivförsäkring lämpar sig för arvsplanering och överlåtelse av förmögenhet till anhöriga på ett kostnadseffektivt sätt. Genom försäkringsavtalet erbjuder bankerna sina kunder ett brett sortiment av placeringsformer, exempelvis fonder, placeringsobligationer och placeringskorgar. Placeringskorgar betyder att man kan välja en färdig korg som kan innehålla aktier,

fonder, masslån och olika variationer av dessa. Nordea Livförsäkring Finland Ab ansvarar för sparlivförsäkringarna på Nordea. (www.nordea.fi)

Sparlivförsäkringar har genom åren blivit allt mera omtyckt av kunder. Kunden som är försäkringstagare kan fritt välja vart kapitalet skall placeras. Försäkringsbolaget erbjuder flera olika placeringsfonder, varifrån kunden kan välja en eller flera som anknyts till försäkringen. Det är försäkringsbolaget som skaffar andelarna till kundens fonder. Det är dagens kurs som bestämmer hur stor del kunden får andelar i fonden för sitt kapital. Försäkringstagaren kan göra en engångsinvestering eller små regelbundna investeringar. Sparlivförsäkringens avkastning beror på hur det valda placeringsobjektets värde utvecklas. (Alhonsuo 2012, s. 307)

Till försäkringstagaren tilläggs ofta en livförsäkring för dödsfall, som omfattar en viss andel av det totala försäkringskapitalet. Vid dödsfall betalas sparkapitalet inte automatiskt till dödsboet, utan till den som försäkringstagaren angivit som förmånstagare. (Kontkanen 2009, s. 135)

2.4 Pensionsspara

Pensionsspara är en frivillig sparform och är ämnat för att dryga ut den lagstadgade pensionen. Pensionssparandets mål är att trygga sin ekonomi inför pensionstiden. Pensionsspara gör man med ett PS-sparavtal eller med en pensionsförsäkring. Till pensionsförsäkringen betalas försäkringsavgifter och försäkringsbolaget betalar ut pensionen i överenskommen pensionsålder. (Kontkanen 2009, s. 135)

För PS-avtal (likaså pensionsförsäkring) gör man en långsiktigt sparande plan, vars mål är att spara till pensionstiden med skatteförmåner. Man får själv välja hur man sparar eller placerar kapitalet. Pensionen betalas till kunden enligt avtalet. För avtal som är öppnade före år 2013 är pensionsåldern 63 år. Pensionen kan alltså börja betalas när kunder når den åldern. För avtal öppnade efter 1.1.2013 börjar pensionen vid 68 års ålder. Lagarna har under åren ändrats mycket gällande pensionsförsäkringarna och därför kan nya och gamla försäkringar bestå av olika egenskaper. (www.veronmaksajat.fi)

Till pensionsförsäkringsavtal (även PS-spar) ingår det bestämmelser hur försäkringstagaren kan ta ut sitt kapital från sparformen före den slutliga pensionsåldern i särskilda fall. Skattelagstiftningen godkänner följande fall:

- Försäkringstagarens maka/make dör
- Försäkringstagaren har varit arbetslös i minst ett år
- Försäkringstagaren har blivit bestående arbetsoförmögen
- Vid skilsmässa

Avkastningen fungerar likadant som i kapitel 2.3 gällande sparlivförsäkringar, beroende på vilka placeringsobjekt som är valda och hur de utvecklas. Pensionsspararens sparade kapital per år till PS-konton och frivilliga pensionsförsäkringar är avdragbart i kapitalbeskattning, men högst upp till 5000 euro per år. Beskattningen tas upp noggrannare i kapitel 4. (www.veronmakasajat.fi)

3 PLACERANDE

När man på lång sikt vill åstadkomma avkastning är placering ett bra val. Placering innebär att man köper tillgångar som man tror kommer ge avkastning och på detta vis ökar sitt kapital. Före man börjar placera bör man veta om riskerna och innehållet av placeringen. Med lite forskningsarbete kan man undvika dåliga investeringar och minimera förlusterna ekonomiskt. I detta kapitel kommer jag att ta upp aktieplacering, fondplacering och placeringsobligationer.

3.1 Aktieplacering

Köper man en aktie köper man en del av företaget. En aktie är en andel av ett företag och därmed blir köparen en delägare i företaget. Ägaren har rätten att dela på företagsvinsten som betalas ut som dividender. Som aktieägare i företaget har man rätten att ta del av beslutsfattande som görs vid bolagstämman. (Pesonen 2011, s. 94)

3.1.1 Avkastning

Aktieplaceringar lockar placeringare eftersom att de erbjuder den bästa avkastningen. Enligt internationella och finländska uppgifter är aktieplacering den bäst avkastande placeringsformen på lång sikt, med en avkastning på 5 - 10 procent. Avkastning får man genom att sälja sina aktier när de är på vinst (försäljningsvinst) och via dividend utdelningar som oftast sker årligen. (Börsstiftelsen 2015, Aktieguide s. 5-7)

Aktiebolagets vinst som delas ut till dess aktieägare kallas dividend. Storleken på dividenden man kommer att betala ut till aktieägarna fastställs vid bolagsstämman. Dividendens storlek anges i en viss mängd valuta per aktie. Aktieägaren kan med dividender realisera vinst utan att behöva sälja sina andelar. Vanligtvis jämför man förhållandet mellan dividenden och aktiepriset för att få dividendavkastningen i procent, enligt formeln nedan: (Puttonen & Kivisaari 1998, s. 69, Börsstiftelsen 2015, Aktieguide s.7)

$$\frac{100 \times \text{dividend}}{\text{aktie pris}} = \text{dividend avkastning i procent}$$

Formeln är tagen från Börsstiftelsen 2015, Aktieguide

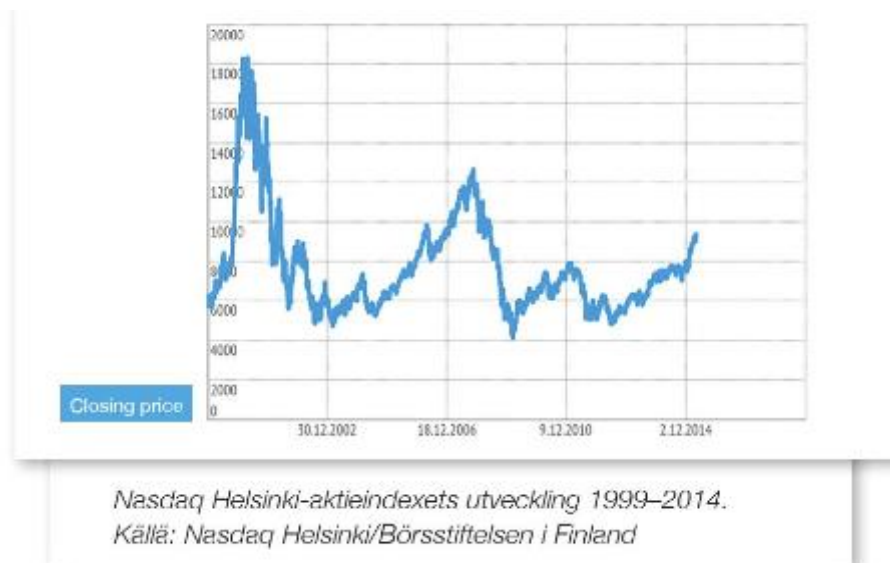
3.1.2 Aktiebolag

Det finns olika företagsformer och därmed finns det även olika former av aktiebolag. De två typerna av aktiebolag är privata och publika aktiebolag. Den stora skillnaden mellan bolagsformerna är handeln mellan aktier. Privata aktiebolags aktier köper man inte på börsen, utan sker via ett multilateralt handelssystem där köpet sker direkt från säljare. Publika aktiebolags aktiehandel kan ske via öppna börsen eller via ett multilateralt handelssystem. (www.aktieskolan.se)

Börsen gör det möjligt för investerare att göra köp eller säljande av aktier snabbt. Det sker snabbt för att köparens och säljarens uppdrag samlas i samma system. När köpet har gjorts säkerställer värdepapperscentralen att köparen får sina aktier och säljaren sina pengar. I Finland är det Euroclear Finland som hanterar värdepapper. Köp- och säljanbud sker via banken som sköter placeringsärendet eller via nättjänster. Det är betydligt klarare via nättjänster. I anbudet anger man bolaget och väljer ut hur många aktier man vill köpa eller sälja. För budet kan man uppställa ett gränpris, till vilket pris man vill sälja eller köpa. För att säkerställa att transaktioner sker direkt bör man välja dagens pris. Efter att affären gjorts tar det två bankdagar för aktierna att registreras i kundens namn och för att säljaren får pengarna på kontot.

Det finns olika börser runtom i världen. I Finland har vi en börs som är lokaliserad i Helsingfors: NASDAQ OMX Helsinki. Den innehåller huvudsakligen finländska börsbolag. Aktiehandeln övervakas av myndigheterna för att handeln ska ske säkert och för att inga kursmanipuleringar ska inträffa. Figuren nedan visar hur Helsingfors OMX börsens värde har mellan åren 1999 till 2014 varierat. Där man klart ser när aktiemarknaden gått ner och upp. (Börsstiftelsen 2015, Aktieguide s. 18-19)

Figur 1. Visar OMX Helsinki-indexet under en 5-årsperiod. X-axeln anger tid och Y-axeln värdet. (Börsstiftelsen 2015, Aktieguide s. 18-19)

3.1.3 Aktieemission

Aktieemission (emission) är ett sätt för bolaget att emittera nya aktier eller sälja egna aktier som det äger. Det är aktiebolags bolagsstämma eller styrelsen, med stödet av bolagsstämmans fullmakt, som fattar beslutet om emission. Aktieemission kan genomföras på olika sätt. Det kan ske genom en vederlagsfri emission (fondemission) eller genom emission mot vederlag (nyteckning). Emissionen i allmänhet riktas till gamla ägare och kan även fungera som betalningssätt vid företagsköp till säljare. Vanligtvis tilldelar aktieemission teckningsrätter åt aktieägare. Rätten innebär att varje gammal aktie inkluderar en rätt att teckna en bestämd mängd nya. Ifall man inte använder sin teckningsrätt kan man även sälja den vidare till andra placerare. En emission kan också i vissa fall riktas till placerare, då handlar det om en emission för allmänheten. (www.prh.fi, Börsstiftelsen 2015, Aktieguide s. 22)

3.1.4 Risker

Alla placeringar innehåller risker. Avkastningen på en aktie kan man inte känna till på förhand och aktiemarknadens värde ändras varje dag. Aktieplacering kan leda till stora vinster, men även stora förluster. Aktieägaren kan förlora allt investerat kapital om aktiebolaget går i konkurs.

Det finns två olika risker när det handlar om aktieplacering. Den ena risken beror på den allmänna utvecklingen på aktiemarknaden och den andra beror på bolagets egen framgång. Risk som relateras med bolagets framgång kallas för bolagsrisk. Resultat, nyheter och rykten påverkar aktiens pris. Den enskilda aktiens pris påverkas alltid av den allmänna kursutvecklingen. Detta kallas för marknadsrisk. När det är nedgång på börsen, sjunker samtliga bolags kurser. Stigande kursutveckling drar därmed upp nästan alla bolags aktiepriser.

Aktiernas kurser varierar enligt efterfrågan och utbud. Även villigheten att köpa och sälja påverkas av flera faktorer. Faktorer som förväntningar på bolagets framtida avkastning, även framtida dividender påverkar handeln. Konjunkturerna i världen har en stor inverkan på bolagens avkastning. Börskursen reagerar i medeltal 6-9 månader på förhand på konjunkturerna. I samband med en uppgång börjar kurserna stiga och vid en nedgång sjunka. (Börstiftelsen 2015, Aktieguide s. 10)

3.1.5 För- och nackdelar med aktieplacering

Fördelar

Den möjliga avkastningen är utan tvekan den största orsaken att aktieplacering är populärt. Det är även enkelt att göra justeringar på sina placeringar eller aktieportfölj. Riskerna för aktieplacering kan minskas med diversifiering, vilket betyder att man sprider portföljens totala risk genom att placera i flera olika bolag. Man får själv fatta besluten när man skall sälja eller köpa - det gäller att ha den rätta timingen. Aktieplacering skyddar mot inflation och därmed bibehåller pengarna sitt värde. Det är intressant att placera. Man lär sig hur ekonomin fungerar genom att följa aktiemarknaden. (Börsstiftelsen 2015, Aktieguide s. 11, Pesonen 2011 s. 112)

Nackdelar

Aktieplaceringens nackdelar kan vara den enskilda aktiens stora risk. För ett effektivt spridande av aktier krävs det en aktieportfölj på minst 10 000 euro. På det sättet håller man anskaffnings- och förvaltningskostnaderna i styr. Ett dåligt investeringsår kan innebära stress och oro för investeraren. Därför krävs ett gott tålamod och att man följer aktiemarknaden noga för att bygga upp sin erfarenhet och kompetens. Faktumet att man själv kan göra ändringar i sin portfölj kan både ses som en nackdel och en fördel. (Pesonen 2011, s. 112)

3.2 Placeringsfonder

Fonder är en av många placeringsformer som finns att välja från och har blivit allt vanligare placeringsobjekt för finländare. Små investerare kan lätt inleda sitt placering med små summor, antingen månatligen eller med en engångsinsättning. Placeringsfondens medel är placerade i många olika placeringsobjekt såsom aktier och masskuldebrev. Fonden tar hand om placeringen och dess förvaltning. Fondbolagen samlar in kapital av placerare, som fondbolaget sedan investerar enligt reglerna i olika placeringsobjekt, som i sin helhet bildar placeringsfonden. Spridningen i placeringsfonder ger möjligheten att minska på risken och ger placeraren möjlighet att placera i objekt som annars är svåra att investera i. För att man inte enbart placerar i ett objekt, så är det lättare att hantera och sprida riskerna jämfört med när man investerar enbart i ett företag eller ett placeringsobjekt. (Pesonen 2011, s. 113) (Börsstiftelsen 2015, Placeringsfondsguide s. 4-5)

Privatpersoner, företag eller stiftelser som placerar i fonder äger andelar i den mängd som de investerar. Placeraren köper alltså andelar i fonden. Fondbolagen äger aldrig fonderna eller kapitalet i dem, utan de ägs av investerarna. Det här betyder att placeringsfondens resurser inte kan användas av fondbolaget för att ersätta fondbolagets konkurs- eller insolvenssituationer. (Pesonen 2011, s. 113)

Fondens kapital fastställs från marknadsvärdena av de värdepapper eller andra placeringsobjekt som fonden innehåller. Från värdet av fonden räknas den enskilda fondandelens värde ut, som i de finländska placeringsfonderna uppdateras varje

bankdag. För specialplaceringsfonder och utländska fonder beräknas värdet mer sällan. Kapitalet i fonden varierar dagligen beroende på hur mycket nya placeringar fonden får och hur mycket som utlöses ur fonden. Kapitalet varierar även i placeringsfonden som orsakas av börskursers och räntenivåernas förändring. (Börsstiftelsen 2015, Placeringsfondsguide s. 5)

3.2.1 Olika typer av placeringsfonder

Det finns olika typer av placeringsfonder, som grupperas in enligt fondernas placeringsobjekt, placeringspolitik och reglerna som styr fonderna. Placeringsfondens egenskaper framkommer i fondens stadgar eller faktabladet. Finansinspektionen fastställer placeringsfondens stadgar, där det framstår vilken typ av placeringsfond det är, vilka placeringsobjekt den innehåller och hurudan placeringspolitik den bedriver. I informationen om fonden framkommer det vilka placeringsobjekt de placerar i, inom vilka begränsningar och vilken riskprofil placeringsfonden hör till. Det underlättar att valet av placeringsfond när man kan läsa om fonden och bekanta sig med relevant information på förhand. De olika fondtyperna är korta räntefonder och långa räntefonder, aktiefonder, blandfonder, indexfonder och ETF-fonder. (Börsstiftelsen 2015, Placeringsfondsguide s. 7)

Korta räntefonder

Korta räntefonder (penningmarknadsfonder) placerar sina tillgångar i korta räntebärande värdepapper. Dessa inkluderar statsskuldförbindelser, kommuncertifikat, bankcertifikat, företagens företagscertifikat och kortfristiga obligationer. Placeringstiden anses vara under ett år. Placeringsmålet på lång sikt är att överskrida 3 månaders euribor räntans avkastning. Korta räntefonder är ett bra val för en placerare som söker låg risk på kortsiktig tid. (Pesonen 2011, s 129)

Långa räntefonder

Långa räntefonder (obligationsfonder) som placerar tillgångar i långa räntebärande värdepapper med en placeringstid över 12 månader. De placeras oftast i masslån och andra ränteinstrument med över 12 månaders lånetid. Tillgångarna emitteras i lån av staten, företag eller offentliga samfund. Fonden kan göra placeringar i

inhemska och utländska placeringsobjekt. Placeringarna påverkas av förändringar av marknaden och passar därmed bra för investerare som följer marknadsrätornas utveckling noggrant och önskar långvarig placering. (Pesonen 2011, s. 129)

Aktiefonder

I aktiefonder placeras tillgångarna huvudsakligen i aktier. Aktiefonder kan delas in på olika sätt, exempelvis genom placeringsobjektets geografiska placering, företagens bransch, sektor och marknad. Aktiefonders avkastning förväntas vara högre än övriga fonder. Målsättningen är att överträffa benchmark-indexet, som är utvalt enligt placeringsobjektet som t.ex. ett aktieindex för ett visst område eller ett sektorindex. Utbudet av aktiefonder är rikt och mångsidigt, och därför är det viktigt att veta vad man investerar i. Därför är det bra att bekanta sig med fondens faktablad före man investerar. (Börsstiftelsen, Placeringsfondsguide 2015, s. 8)

Blandfonder

Blandfonder består av placeringar i både aktier och räntebärande objekt. Därmed kan placeringarnas tyngdpunkt justeras enligt marknadsläget. I fondens stadgar fastställs hur mycket vikten är mellan aktie och ränteplaceringarna. Viktvärdena kan exempelvis fastställas på så vis att den maximala aktievikten i fonden högst får vara 60% av fondkapitalet. Viktvärdena kan även lämnas odefinierade mellan aktier och räntor i fonden, vilket betyder att de ändras enligt marknadsläget. I princip kan en blandfond då vara placerad som en hel aktiefond eller en räntefond. Risken är något lägre i blandfonder än i aktiefonder eftersom blandfonder innehåller både aktier och räntebärande objekt som sprider riskerna. (Börsstiftelsen, Placeringsfondsguide 2015, s. 8)

Indexfonder

Indexfondernas tillgångar placeras i aktier som följer ett visst aktieindex som fondbolaget valt. Indexfonden köper alltså inte enskilda aktier, utan köper dem i samma proportion som aktien väger i indexet. Indexets vikter kan justeras under året, och kan ändra sin aktiekorg för att behålla indexets sammansättning. (Börsstiftelsen, Placeringsfondsguide 2015, s. 9)

ETF-fonder

ETF står för Exchange Traded Funds. ETF-placeringsfonder köper man via börsen, alltså köps de likadant som vanliga aktier. ETF-fonder kan man ofta blanda med indexfonder, men de kan även vara andra typer av fonder. Faktabladet bör man även här noggrant läsa igenom före man väljer fond. Placeringspolitiken kan variera stort när det handlar om ETF-fonder. (Börsstiftelsen, Placeringsfondsguide 2015, s. 9-10)

3.2.2 Avkastning

Avkastningen på placeringsfonder varierar mycket beroende på vilken typ av placeringsfond man har valt. Avkastning på fondernas investering kommer från räntor, dividender och placeringsobjektens värdestegringar- och minskningar. I en placeringsfond kan det finnas olika sorters fondandelar med tanke på avkastningens utveckling. De olika sorterna kallas avkastningsandelar eller tillväxtandelar. Ägare av avkastningsandelar utbetalas avkastningen årligen. När man betalar ut avkastning minskar värdet på fondandelar med värdet på avkastningen. Ägare av tillväxtandelar betalas inte en årlig avkastning, utan istället tilläggs avkastningen till fondandelens värde. Dessa fondandelar har tecknats av privatpersoner är oftast tillväxtandelar.

Avkastningen påverkas mycket av fondtypen. Historiskt sett är det aktiefonden som har den högst avkastningsförväntningen. Där påverkar aktiemarknadens utveckling avkastningen, och vid räntebärande fonder påverkas utvecklingen av räntenivån. Även den som ansvarar för fondens förvaltning spelar roll, med rätta viktbyten mellan räntor och aktier påverkar stort i en blandfond. De olika typerna av fonder har olika kostnader, som bör tas i beaktan när man beräknar ut avkastningen. Det långsiktiga målet med placeringsfonder är att ha en högre avkastning än ett jämförelseindex som kommer fram i fondens stadgar. (Börsstiftelsen, Placeringsfondsguide 2015, s. 7)

3.2.3 Risker

Med varje investering medföljer det risker, även när det handlar om placeringsfonder. Riskerna varierar beroende på vilka placeringsobjekt som de, enligt fondens stadgar, placerar i. Med en bra spridning minskar riskerna för placeraren. Aktiefondernas risk är i genomsnitt högre än övriga fonder. De förknippas med aktiemarknadsrisker och räntefonder förknippas med räntemarknadsrisker. Placeringsfonder är populära för att man vill undvika alltför stor risk i sina placeringar, och detta undviker man genom placeringsfonder i och med att fonden inte enbart placerar i ett objekt. I varje placering går avkastningen och riskerna hand i hand. En hög förväntad avkastning tyder på en placering med hög risk. Det är alltid viktigt att bekanta sig noggrant med fondernas faktablad före man bestämmer sig att investera i en viss placeringsfond.

Placerar man i olika placeringsobjekt och i olika branscher minskar man väsentligt på företagsrisken i sin placering. De övriga riskerna är marknads- och kursfluktuationsrisk, som hör ihop med värdepappersplaceringar när man placerar i utländska placeringsobjekt. Därför finns det även placeringsfonder med geografisk spridning på sina placeringar som minskar marknadsrisken. Exempelvis kan blandfonder minska på marknadsrisken genom att öka på innehavet av ränteobjekt i fonden jämfört med aktie innehav. Valutarisk innebär att en valuta stiger gentemot en annan valuta. När den amerikanska dollarn stiger med 10% mot euron, stiger värdet på placeringen med dollar med 10%. När den sjunker går det tvärtom. Fonderna kan enligt sina stadgar skydda sig mot valutarisker. Ifall man månatligen sparar i placeringsfonder drar man även nytta av marknadsförändringarna varje månad. Med placeringsfonder finns det flera olika alternativ för varje placerare. Man bör ändå alltid minnas att man i teorin kan förlora hela sina investerade kapital i placeringsfonder. (Börsstiftelsen, Placeringsfondguide 2015, s. 7-14.)

3.2.4 För- och nackdelar med placeringsfonder

Fördelar

Man behöver inte vara någon expert för att placera i placeringsfonder. Med en bred spridning minskar man på riskerna. Man behöver inte heller själv följa med marknaderna om man inte vill. Det går lätt att sälja och köpa fondandelar och förvandla dem till kontanter. Det finns många olika fonder att välja på. Fondförvaltaren kan i vissa fonder göra justeringarna för dig. Avkastningen fås beroende på vilken typ av fond det handlar om. (Börsstiftelsen, Placeringsfondsguide 2015, s. 28)

Nackdelar

Placeringsfondernas nackdel kan i mellan ått vara fondernas dyra kostnader, som uppkommer från teckning, inlösen och förvaring av fondandelar. Dessa kostnader uppkommer inte i alla fonder. Fondbolagen har rätten att minska kostnaderna. Nackdelar kan även vara avkastningen. Även försäljningen som kan enligt fondbolaget skjutas framåt med 14 veckor är en nackdel. (Börsstiftelsen, Placeringsfondsguide 2015, s. 28) (Nordea.fi)

3.3 Placeringsobligationer

Placeringsobligationer är masslån som ger möjligheter till ytterligare intressanta avkastningsmöjligheter och skyddat nominellt kapital. Placeringsobligationer är mest vanliga för investerare, som gör större engångs investeringar. Detta gör det möjligt för placeraren att investera i marknader som normalt är svår att investera i. Masslånen kan tecknas fortlöpande. Masslånets innehåll kan variera, men fastställs alltid på förhand. Vanligen är placeringsobligationernas (masslånens) lånetid mellan två till fem år, vilket betyder att det är en relativt långsiktig placering. När man placerar fastställer man nominella kapitalet som investeraren får tillbaka på förfallodagen oberoende av värdet på referenstillgången sjunker eller stiger. De vanligaste referenstillgångarna är aktie- eller råvaruindex, en aktiekorg, en marknadsränta eller inflation. (nordea.fi, Pesonen 2011, s. 138)

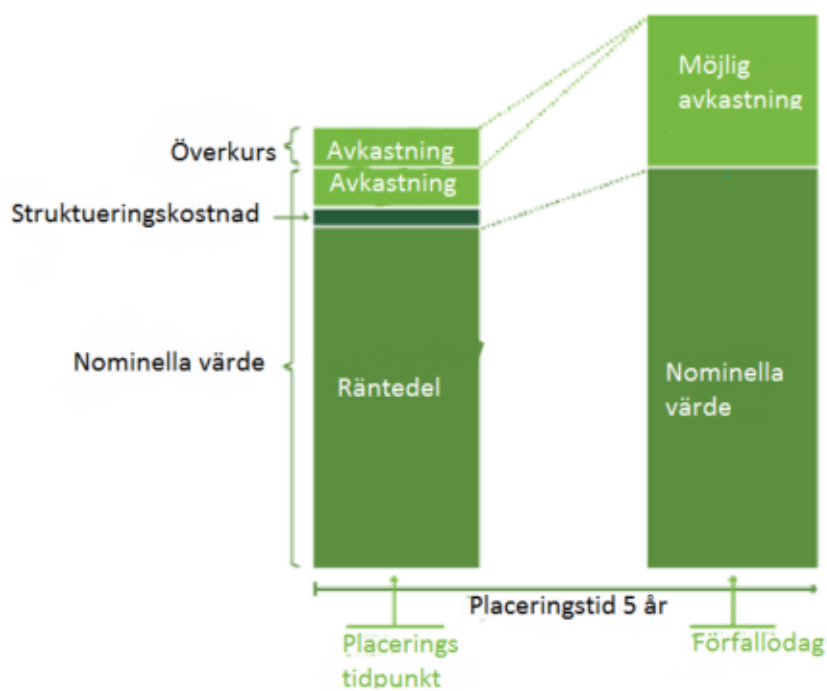
3.3.1 Avkastning och riskerna

Studier har visat att säkerheten i placerarnas syn är mycket viktigt när man väljer placeringsobjekt. Placeringsobligationer kan räknas med i kapitalskyddade

placeringar. Under osäkra tider i världen brukar kapitalskyddade placeringar vara populära. Kapitalskyddade placeringsprodukter är produkter som har formen av masskuldebrevslån. (Pesonen 2011, s. 138)

Avkastningen varierar mycket beroende på hur tillgångar (t.ex. aktier, räntor, valutakurser eller råvaror), som fastställs i de aktuella lånevillkoren, utvecklas under löptiden. Med kapitalskydd avses att emittenten av placeringsobligationen till förfallodagen minst betalar tillbaka det nominella värdet till placeraren. Det betyder att placeraren åtminstone får tillbaka sitt investerade kapital. Det betyder inte att kapitalskydd är helt utan risk, utan risken är knuten till emittentens återbetalningsförmåga. Avkastningen påverkas mycket av tidpunkten på placeringen. Detsamma gäller för aktier. (www.s-pankki.fi)

Figur 2. Placeringsobligationens löptid. (www.s-pankki.fi)

Figuren ovan visar hur en 5 årig placeringstid kunde se ut för en placeringsobligation. Placeringstidpunkten visar hur det nominella värdet och

avkastningen ser ut när förfallodagen inträffar. Bilden beskriver på ett enkelt sätt hur avkastningen uppstår när tillgångarna har utvecklats under löptiden.

3.3.2 För- och nackdelar med placeringsobligationer

Till fördelarna hör att placeringsobligationer ger ytterligare intressanta möjligheter att investera i och det kapitalskydd placeringen ger. Det är en långsiktig placering, där längden på masslånet är ofta 4-6 år. Det går även att sälja obligationen i förtid före förfallodagen. Den största nyttan är för placerare som söker en säker plats för sitt kapital, eftersom avkastningen är högre än vad ett sparkonto på banken ger. Till nackdelarna kan man inkludera att det är ett lån som har en förfallodag, vilket ofta binder kapitalet till löptiden. Ifall man då löser ut kapitalet före förfallodagen, bör man skilt meddela om beskattningen. Man bör även noggrant undersöka hur man investerar sitt kapital innan man fattar beslutet. (Pesonen 2011, s. 142)

4 BESKATTNING

I Finland är vi vana med att nästan allting beskattas. Därför är det viktigt att även inom sparandet och placeringar veta om dess beskattning, så att man undviker negativa överraskningar efter att man valt investeringsobjekt. I detta kapitlet kommer jag att beskriva huvudpunkterna för hur privatpersoners beskattning ser ut när det handlar om besparingsalternativ eller placeringar.

Privatpersoners inkomstbeskattning delas in i två grupper: förvärvsinkomster och kapitalinkomster. Vill man vara helt säker på möjliga ändringar som sker varje år (ettåriga skattelagar) bör man följa med aktuella ändringar via www.vero.fi eller genom att kontakta skatteverket. Skatteprocenterna kan ändra årligen, likaså summagränserna.

4.1 Beskattning av depositioner

Bankernas depositioner med ränteavkastning betalar man källskatt för det som är ränteinkomster. Källskatten drar oftast banken av i samband med att banken betalar ut räntan till kundens deposition. Källskatt uppbärs även från vissa masslån, indexlån och även på räntor på konvertibla skuldebrevs- och optionslån. Källskatten är en slutlig skatt. Källskattepliktiga inkomster räknas inte till kapitalinkomster. Källskatten i Finland år 2017 är 30 procent. (Börsstiftelsen, Sijoittajan vero-opas 2016 s.12-13)

Exempel

A har 10.000 euro på ett tidsbundet sparkonto i banken med 0,5 procents årlig ränta. Ränteinkomsterna vid årets slut får A 50 euro ränteinkomster. Av ränteinkomsten betalas därmed 15 euro i källskatt ($50e \cdot 0,30 = 15e$).

4.2 Beskattning av aktier

Försäljningsvinsten av aktier hör till kapitalinkomster och beskattas därför enligt kapitalbeskattningens regler. Upp till 1000 euro kan man sälja per skatteår skattefritt aktier med vinst, vilket betyder att ifall man säljer över 1000 euro

beskattas hela vinstandelen. Kapitalinkomstskatten år 2016 i Finland ligger på 30 procent och gäller upp till 30 000 euro stora kapitalinkomster. Ifall kapitalinkomsten är över 30 000 euro betalar man 34 procent på den överstigande delen. Anskaffningskostnader och försäljningsförluster är avdragbara i beskattningen. (vero.fi)

Försäljningsvinsten kan beräknas på basen av anskaffningsvärdet. Man subtraherar försäljningssumman med anskaffningsvärdet. Anskaffningsvärdet är summan man köpt aktien med. Anskaffningskostnaderna minskar på köpepriset efter att man får det verkliga anskaffningsvärdet. I vissa fall kan man använda sig av ett anskaffningsutgiftsantagande (presumtiv anskaffningsutgift) där man räknar ut värdet enligt skattemyndigheternas värden. Värdet idag räknas med 20 procent av försäljningspriset ifall man ägt aktien under 10 år och anskaffningsutgiftsantagande utgör 40 procent av försäljningspriset när man ägt aktien över 10 år. I exemplet nedan beskrivs de två olika räknesätten man kan använda sig av.

Exempel

En placerare har köpt 100 aktier för 5 euro per aktie, vilket betyder att han betalar 500 euro för aktierna. Om placeraren säljer aktierna efter 10 år med priset 20 euro styck, som betyder en summa på 2 000 euro och 1 500 euro i försäljningsvinst. Av vinstandelen betalas därefter 30 procent skatt, som innebär i det normala fallet att placeraren kommer att betala 450 euro i skatt och 1 050 euro får han behålla.

Ifall placeraren använder sig av ett anskaffningsutgiftsantagande i samma exempel, i beräkningen används då 8 euro (40 procent av 20 euro) som anskaffningsvärdet, som är i detta fall ett bättre alternativ än den ursprungliga 5 euro. Den beskattningsbara försäljningsvinsten blir då 1 200 euro (2 000 – 800), vilket betyder att användning av antagande av anskaffningsvärde skulle vara ur beskattnings synvinkel ett lämpligare val.

Att sälja aktier på förlust innebär att överlåtelseförlusten av försäljningen är avdragbar från alla kapitalinkomsterna. Har man inte under detta år andra kapitalinkomster kan man utnyttja avdragen under de följande fem åren. Överlåtelseförlusten kan enbart användas till kapitalinkomsterna, vilket betyder att man inte kan få underskottsgottgörelse i beskattningen på förvärvsinkomsterna. (vero.fi, Sijoittajan vero-opas 2016, s.23)

Dividender som börsbolagen delar ut till aktieägarna skall även beskattas. Först betalar börsbolaget inkomstskatt på vinsten och därefter betalar aktieägarna kapitalskatt på dividenden som börsbolaget delar ut. Dividender har förmåner i beskattningen, för att dividender som börsbolagen utdelat är 15% skattefritt. 85% betalar man kapitalskatt på enligt kapitalinkomstskatten. Ifall dividender överskrider 30 000 euro betalar man på överskridande del 34 procent skatt. Detta betyder att dividender under 30 000 euro betalar man 30 procent skatt på 85 procent av dividendmängden. På överskridande del 34 procent av 85 procent av dividendmängden. Dessa regler används för börsnoterade bolag. Dividender från onoterade bolag beskattas antingen som förvärvs- eller kapitalinkomst. Onoterade bolag använder sig av andra regler än börsnoterade. (Vero.fi , sijoittajan vero-opas 2016, s. 8-9)

Exemplet från placerarens skatteguide

Aktieägaren får 1000 euro i dividend från ett börsbolag. Av 1000 euro är 85 procent beskattningsbar inkomst 850 euro, varav aktieägaren betalar 30 procent skatt. Skatt att betala är 255 euro ($850 \cdot 0,30$).

4.3 Beskattning av placeringsfonder

Försäljningsvinsten på försäljningen av placeringsfonden måste ägaren betala kapitalinkomstskatt på. Även avkastningar som utdelas till placeringsfonden beskattas enligt kapitalinkomster. I utdelningen innehåller fondbolaget skatten av avkastningen. Det betyder att placeraren inte alltid behöver anmäla mottagandet av avkastningsandelar själv, eftersom att fondbolaget meddelar det direkt till skattemyndigheterna som syns i den förhandsifyllda skattedeklarationen.

Fondbolaget rapporterar även försäljningsvinster och förluster. Överlåtelsevinsten räknas likadant som för aktier, vilket betyder att det finns två sätt: det normala sättet där anskaffningspriset är känt och sättet där man använder sig av anskaffningsutgiftsantagande. Förlusten får även i placeringsfonder dras av från överlåtelsevinster under skatteåret och fem följande år. Säljer man en del av fondens likadana andelar använder man i beräkningen av anskaffningsutgiftsprincipen. Den innebär att andelar som inskaffats först även säljs först. Det kallas även FIFO, eller ”first in, first out-principen”. För placeraren beräknas försäljningsvinsten på det förmånligaste sättet i skattedeklarationen. (Sijoittajan vero-opas 2016, s. 9)

4.4 Beskattning av placeringsobligationer

Placeringsobligationer eller masslån beskattas enligt ränteinkomster och kapitalinkomster. Där det beror på masslånets innehåll. Räntan på ett masslån är i allmänhet källskattepliktig inkomst, men räntegottgörelsen i samband med transaktionen beskattas som kapitalinkomster. För mottagaren av en räntegottgörelse utgör den fram till försäljningsdagen upplupna räntan, det vill säga eftermarknadsgottgörelsen kapitalinkomst. Masslån och indexlån är inte avdragbara i beskattningen. För förmedlaren av masslånet finns det avdragbarheter i kostnader och beskattningen. (Sijoittajan vero-opas 2016, s.12-13)

4.5 Beskattning av sparlivförsäkring

När försäkringstiden går ut i en sparlivförsäkring beskattas avkastningen som kapitalinkomst. Detta innebär att man kan lyfta ut det sparade kapitalet ur försäkringen under försäkringstiden utan att betala skatt. Ifall man lyfter ut vinstandelen betalar man skatt på den som kapitalinkomst. Innan och under försäkringstiden har man möjligheten att byta och överföra de sparade pengarna till ett annat placeringsobjekt utan att behöva betala skatt på försäljningsvinsten. Om man har tagit sparlivförsäkringen under 2016 eller vid dödsfall av försäkringstagaren, så har ännu nära anhöriga chansen att få försäkringsersättningen skattefritt upp till 35 000 euro. Denna beskattningsfördel kommer dock att upphöra under 2017. Vid dödsfall är det för make/maka upp till hälften av besparingarna skattefria upp till 35 000 euro. (Börsstiftelsen, 2015, kauppalehti.fi)

4.6 Pensionsförsäkring

Ifall man har en frivillig pensionsförsäkring betalar bolaget försäkringspremiernas avkastning när den försäkrade personen uppnår ålderspension, som idag är 68 år. Återbetalningen varierar beroende på när man har börjar att pensionsförsäkring spara. Ifall försäkringen t.ex. påbörjades mellan 18.9.2009-31.12.2012 är man berättigad att få återbetalningen vid 63 års ålder. Behandlingen av pensionsförsäkringar och det skattemässiga förfarandet har ändrats ett flertal gånger under de senaste åren. Pensionsförsäkringspremierna kan dras av i beskattningen till ett maximibelopp på 5000 euro. Avdragen görs från kapitalinkomsterna. Pensionen man lyfter från försäkringen är beskattningsbar inkomst och beskattningen av dessa beror på hur de betalda försäkringspremierna avdragits från beskattningen. (Börsstiftelsen, Placerarens skatteguide 2015)

Försäkringen tecknats före 6.5.2004	Försäkringen tecknats under 6.5.2004 - 17.9.2009	Försäkringen tecknats 18.9.2009 eller senare
Avdragsrätt 5 000 / 2 500 €	Avdragsrätt 5 000 / 2 500 €	Avdragsrätt 5 000 / 2 500 €
Pensionsåldern kan vara lägre än 62 år i fråga om premier som betalats före 31.12.2009	Pensionsåldern 62 år i fråga om premier som betalats före 31.12.2009	Pensionsålder lika med ArPL-pensionsålder, nu 63 år
Pensionsutbetalning halvårsvis minst 2 år	Pensionsutbetalning halvårsvis minst 2 år	Pensionsutbetalning en gång om året minst 10–6 år
Inget förbud mot överlåtelse eller pantsättning	Inget förbud mot överlåtelse eller pantsättning	Förbud mot överlåtelse och pantsättning
Ingen obligatorisk överföringsrätt, försäkringsbolaget kan godkänna överföringen	Ingen obligatorisk överföringsrätt, försäkringsbolaget kan godkänna överföringen	Överföringsrätt till och med återbetalningens början, om försäkringen har tecknats 1.1.2010 eller senare
Pensionen utgör förvärvsinkomst till den del som den grundar sig på inbetalningar som gjorts före 31.12.2005	Pensionen utgör i sin helhet kapitalinkomst, även om premier hade dragits av från förvärvsinkomsterna	Pensionen utgör i sin helhet kapitalinkomst

Tabell 1. Tabellen från vero.fi visar hur villkoren och hur beskattningen skiljes åt beroende på när försäkringen är tagen.

Tabellen ovan visar att det finns skillnader beroende på när avtalet av en pensionsförsäkring har inletts, exempelvis skillnader på pensionsutbetalningstiderna, beskattningen och hur mycket som är avdragbart.

5 FAKTORER SOM PÅVERKAR SPARANDET

De finns oändligt många faktorer som påverkar den enskilda studerandes möjligheter att börja spara. Alla har olika förutsättningar utgående från vilken bakgrund man har, om man lever i ett parförhållande, om man får ekonomiskt stöd från familjen, jobbar man på sidan av studierna, vilka spenderingsvanor man har eller hurudan personlighet man har. Dessa är några av faktorerna som inverkar på möjligheterna att börja spara och i detta kapitel kommer jag ta upp studiestödet som en faktor som även oftast inverkar starkast på studerandes ekonomi och hur stödet inverkar på förutsättningarna att börja spara.

FPA studiestöd

Alla finländska medborgare har rätt till studiestöd för studier i Finland. Även utlänningar kan med vissa undantag få stöd för deras studier i Finland. Stödbeloppet varierar på beroende i vilket stadiet man studerar på och villkoren för beviljandet av den det samma. Ifall man studerar på universitets eller högskole nivå och bor i en hyrlägenhet vart man även får bostadsstöd kan man få stöd upp till 336,76€ plus 201,60€ bostadsstöd, vilket innebär ett maxbelopp på 538,36€ (brutto). På detta belopp betalas även skatt, vilket innebär att det slutgiltiga beloppet är aningen mindre. Ifall man inte klarar sig med detta belopp, kan man jobba på sidan om studierna. De flesta gör detta. Dock får inte tjäna för mycket ifall man lyfter ut Kelas studiestöd. Tjänar man för mycket, så måste man betala tillbaka en viss mängd av studiestödet. (Kela.fi)

Inkomstgränserna för FPA studiestöd är följande:

<u>Antal stödmånader</u>	<u>Årsinkomstgräns</u>
1. mån	22 330 €
2. mån	21 020 €
3. mån	19 710 €
4. mån	18 400 €
5. mån	17 090 €
6. mån	15 780 €
7. mån	14 470 €
8. mån	13 160 €
9. mån	11 850 €
10. mån	10 540 €
11. mån	9 230 €
12. mån	7 920 €

Tabell 2. Visar hur mycket en studerande får tjäna jämfört med antalet stödmånader man lyfter. (Kela.fi)

Tabellen demonstrerar att ifall man t.ex. lyfter ut 4 månader studiestöd är maxbeloppet på årsinkomsterna 18 400€. Därför bör man vara mycket noga med att följa med hur mycket man tjänar. Ifall gränsen överskrids bör man återbetala studiestödet för att inte senare behöva betala återbetala det med tillagda räntor. Från tabellen ovan kan man även räkna ut att ifall man tar ut den normala mängden stödmånader som är 9 månader kan man tjäna varje månad under året max. 660 €. (Kela.fi)

Exempel (Anton är fiktiv person och exemplet är påhittat)

Anton bor på hyra och studerar på Yrkeshögskolan Novia. Han har därmed rätten att lyfta ut maxbeloppet av studiestödet som är 538,36€. Antons hyra är 438,36 € och han jobbar även på sidan av studierna var han tjänar 500€ i månaden. Därmed har han 600 € till sitt förfogande att leva på under månaden. Anton uppskattar att han spenderar ca 500€ på mat och andra förnödenheter under månaden och därmed kan spara ungefär 100 € månadsvis. Ifall Anton lyckas med detta har han sparat in 1 200€ under året.

6 EMPIRI

I den empiriska delen skall jag undersöka hur mycket en studerande klarar av att spara eller placera, och hur goda kunskaper respondenterna har om de olika spar- och placeringsmöjligheterna. Målet med lärdomsprovet var att undersöka studerandes möjligheter att under studietiden överhuvudtaget lägga åt sidan kapital för framtiden. Jag har skickat en elektronisk enkät till studerande för att få en god insikt i finska studerandes situation gällande sparande och placering.

6.1 Forskningsmetod

De två vanligaste forskningsmetoderna är kvalitativ och kvantitativ forskningsmetod. På ett förenklat sätt kan man säga att beteckningarna kvalitativ och kvantitativ avser på vilket sätt man väljer att analysera informationen man samlat in. En kvalitativ forskningsmetod innebär beskrivningar med ord och en kvantitativ forskningsmetod innebär beskrivningar med siffror. (Annika Eliasson 2006, s. 21)

Vilken av metoderna skall man välja? Valet hänger oftast ihop med valet av teorin och problemformulering. Ifall man vill bevisa resultatet med beräkningar, siffror och statistik används oftast kvantitativ forskningsmetod. Då är de vanligaste sätten att via enkäter eller intervjuer få svar på sina frågor. Därmed vill man ha flera svarande personer inom målgruppen som undersöks. Om problemet man undersöker inkluderar tolkningar eller upplevelser bör man använda sig av verbala analysmetoder och kvalitativ forskning. Kvantitativ forskningsmetod passar in när man vill undersöka djupare och söka sammanhang. Ifall inte en forskningsmetod räcker och man vill göra en mångsidigare undersökning kan man göra en kombination av de ovannämnda forskningsmetoderna. (Annika Eliasson 2006, s. 22, Runa Patel, Bo Davidson 2003)

6.2 Reliabilitet och validitet

När man förbereder sig för en undersökning bör man se till att reliabiliteten och validiteten är god. Reliabilitet betyder att man gör en undersökning på pålitligt sätt. Det betyder att ifall man gör undersökningen igen, skulle man få liknande svar. I en

kvantitativ undersökning betyder reliabiliteten att insamlingen av data skett på ett bra sätt och man koncentrerar sig enbart på insamlingen av informationen. (Runa Patel, Bo Davidson 2003, s 98 – 104)

God validitet betyder att metoden man använt för utförande av undersökningen gjorts på rätt sätt och är relevant för undersökningen. Det betyder att man bör använda rätt metod för rätt sorts av undersökning. Man avser att man till sist gjort en trovärdig tolkning av svaren som man kommit fram till. (Infovoice 2002)

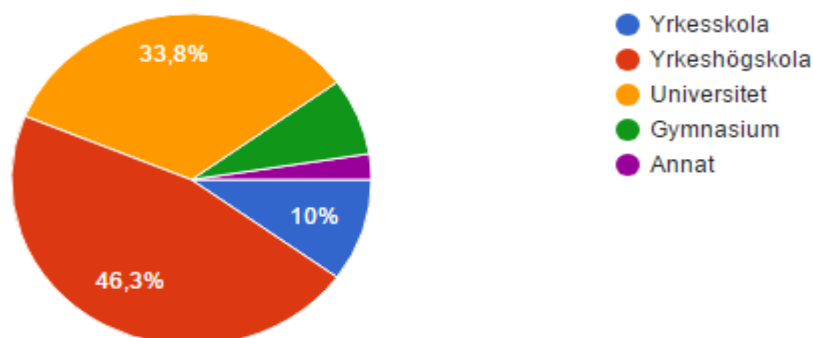
6.3 Förverkligande av undersökning

Forskningsmetoden som jag använt mig av är den kvantitativa forskningsmetoden. Jag har skickat ut en enkät i elektronisk form till studerande. Enkäten hittas som bilaga i slutet av arbetet. Jag valde att skicka ut frågeformuläret eller enkäten till studerande i olika skolor som även kunde förmedla vidare enkäten inom skolan de studerar i. Jag sände enkäten till folk jag känner som studerar i olika skolor och olika ämnen. Målet var att få en slumpvis respons så att inte svaren kommer från en och samma skola. Alla svarande fick därmed vara anonyma. Det viktigaste var att den svarande var en aktiv studerande som redan fyllt 18 år. Frågeformuläret bestod av lätta frågor där jag försökte få fram vad studerande känner till av sparande och placerandemöjligheter och hur situationen är ekonomiskt för en studerande just nu. En del frågor hade svarsalternativen ja eller nej, och övriga frågor var i flervalsform. För att inte behöva vänta allt för länge på svaren, så begränsade jag svaren till 80 svarande.

6.4 Undersökningsresultat

Sammanlagt svarade 80 studerande på enkäten. Av de 80 studerande var 47 manliga och 33 kvinnliga svarande. Studerande kunde vara i alla åldrar: av de svarande var 36 stycken i åldersgrupp 21 - 23 år, 20 stycken i åldersklassen 24 - 26 år, 15 stycken i åldersklassen 18–20 år, 8 stycken i åldersklassen 27–29 år och 1 svarande var över 30 år. Av dessa 80 svarande studerar 37 i yrkeshögskola, 27 svarande studerar i ett universitet, 8 personer studerar i yrkesskola, 6 personer i gymnasium och 2 personer

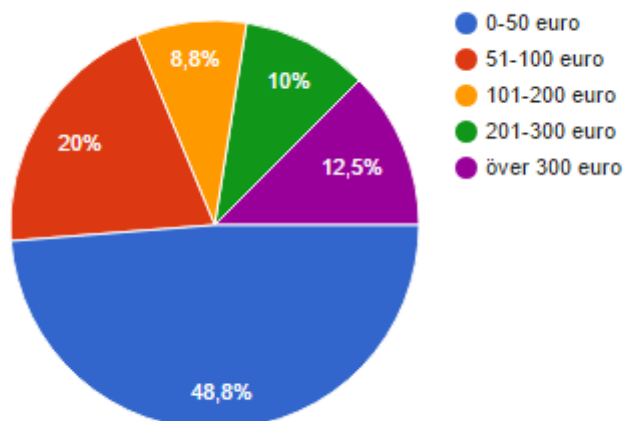
studerar i någon annan skola än de ovannämnda. Den procentuella fördelningen av respondenternas utbildningssituation framgår av figur 3 nedan.

Figur 3. Studieplats

Av svarande jobbar 31 stycken på sidan om studierna och 49 stycken jobbar inte under skolverterminerna. Detta betyder att över hälften av studerandena inte har egna inkomster under månaderna man studerar. Här tog jag inte i beaktande om studerande jobbar under sommarmånaderna, utan enbart under de månaderna man går i skolan på lektioner. Bland de svarande bodde 64 på hyra, 11 stycken bodde ännu hemma hos föräldrarna och 5 studerande bodde i egen bostad.

I enkätens femte fråga frågade jag efter hur mycket som blir kvar av inkomsterna efter alla obligatoriska betalningar per månad. Detta var även en av huvudfrågorna till undersökningen. Fördelningen av hur mycket det blir kvar för en studerande ser vi i figur 4 nedan.

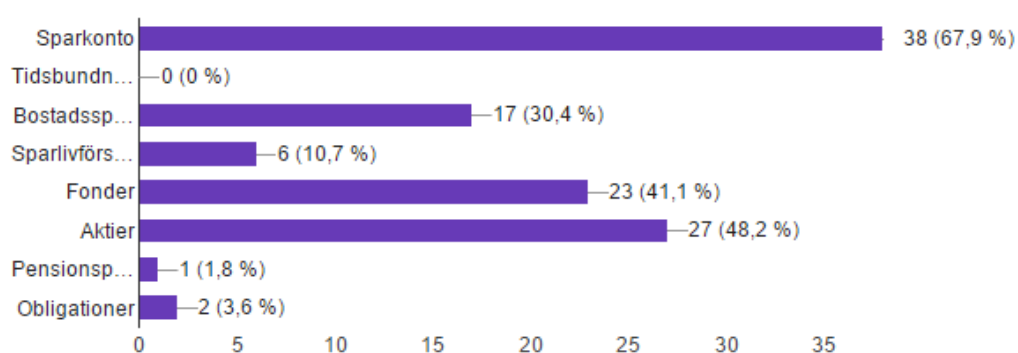

Figur 4. Fördelningen av hur mycket det blir kvar av inkomsten per månad.

Jag frågade även efter vilka former av sparande och placeringar de känner till. Där kunde man välja flera alternativ man känner till för att få reda på vilka metoder de känner till och ifall de förstår hur de fungerar. Den klart mest igenkända formen var sparkontot, som 95 procent av de svarande kände till. Där efter visste 80 procent av de svarande hur aktier fungerar, 73,8 procent kände till fonder, 76,3 procent kände till BSP-kontot, 35 procent kände till pensionssparande och tidsbundna depositioner. De mest okända för studerande var sparlivförsäkringarna på 25 procent och placeringsobligationer på 22,5 procent.

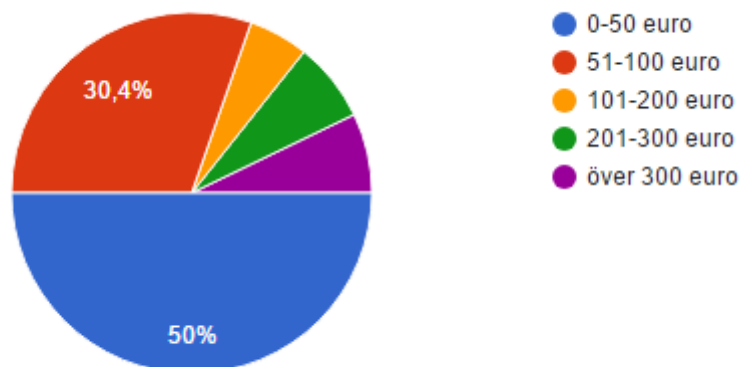
I följande fråga ville jag få svar på om svarande har någon sort av sparande eller placeringar. Där svarade 56 av 80 studerande att de har någon sort av sparande eller placeringar. I enkäten skulle man då fortsätta vidare med frågorna, medan svarande som svarade nej skulle hoppa vidare till fråga 15. Därefter ville jag veta hur svaranden började spara, där överlägset mest svarade att via en familjemedlem som man hade börjat spara. 58,9 procent svarade det var via någon familjemedlem, 35,7 procent av svarande hade självständigt börja spara och 5,4 procent av de svarande hade börjat spara efter att bankens rådgivare hade uppmuntrat dem.

I nästa fråga fick de svarande välja av flera alternativ mellan hurudan sparform de sparar eller placerar i. Den klart vanligaste formen var sparkontot, som 38 studerande av 56 sparade i och det näst vanligaste alternativet var att spara i aktier, som 27 stycken svarade att de sparar i. 23 studerande svarade att de sparar i fonder, 17 stycken svarade att de sparade i BSP – kontot, 6 studerande meddelade att de sparar i sparlivförsäkringar. Det minst vanliga var att spara i placeringsobligationer eller pensionssparande. Den procentuella fördelningen av studerandes vanligaste sparformer framgår i figur 5 nedan.

Figur 5. Visar förmedlingen i vanligaste sparformerna.

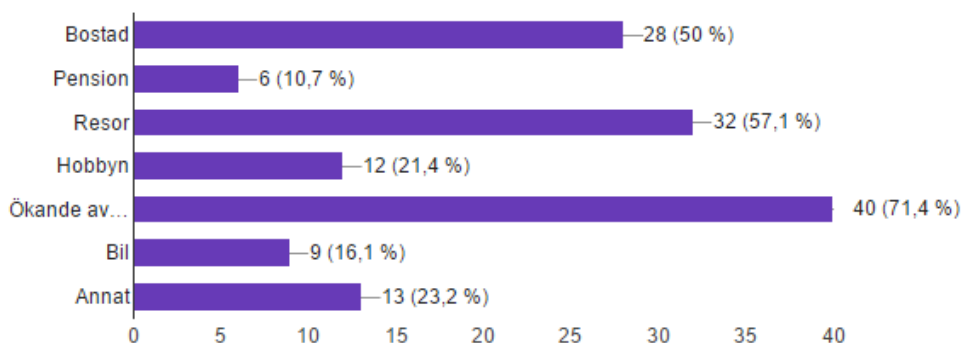
Följande fråga handlade om hur mycket en studerande i genomsnitt klarar att spara per månad. Detta var huvudfrågan i hela undersökningen. Frågan är väldigt lika den tidigare frågan om hur mycket blir kvar av inkomsten, men jag ville med den senare frågan verkligen få fram detaljerad information om hur mycket studerande är beredda att spara i genomsnitt per månad. 50 procent av de 56 svarande meddelade att de i genomsnitt klarar av att spara mellan 0 – 50 euro i månaden, medan 30,4 procent av svarande klarar av att spara mellan 51 – 100 euro i månaden. Mellan 101 – 200 euro var det 5,4 procent som kunde spara. Det var lika många svarande på över 300 euro och på 201 – 300 euro, där svarande var 7,1 procent på dessa två. Fördelningen av studerandes genomsnitt sparande framgår i figur 6 nedan.

Figur 6. Genomsnittsbesparing per månad.

Av de studerande som sparade framkom det att 35,7 procent sparade månatligen och 10,7 procent varje kvartal år. 7,1 procent sparade i några gånger i året och 17,9 procent sparade minst en gång per år. Till och med 28,6 procent svarade att de sparar mera sällan, vilket inte är regelbundet. Från frågorna kunde jag inte få fram hur mycket kapital de som sparade månatligen kunde sätta åt sidan, utan kunde enbart få fram studerandes vanor hur ofta de sparar i denna fråga.

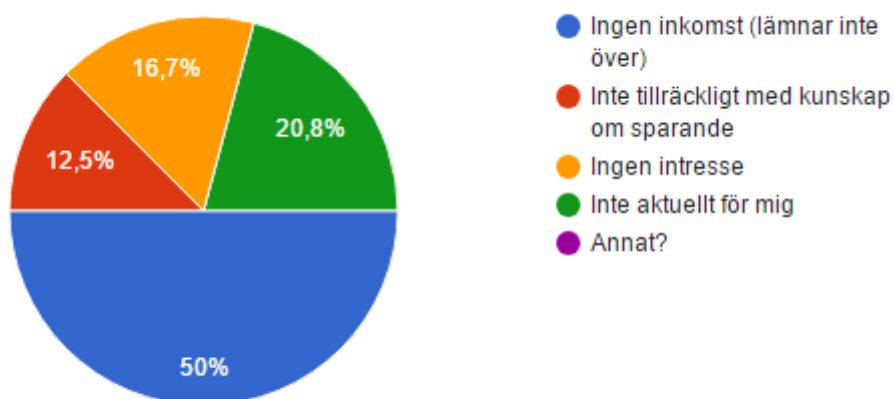
Majoriteten av studerande hade som besparingsmål att öka sin förmögenhet. Det näst vanligaste skälet var att spara till resor. Hälften av alla som sparar hade som mål att spara till en bostad. I figur 7 nedan kan man se de övriga fördelningarna i studerandes sparandemål.

Figur 7. Sparande mål.

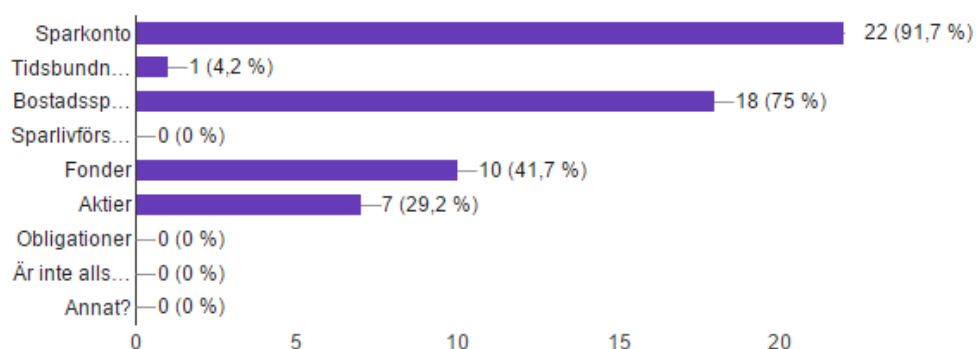
För studerande som inte hade någon sort av sparande eller placeringar hade jag ställt skilda frågor för att veta orsaker till detta. Där framkom det att hälften av de som inte hade något sparande sade att ingen inkomst lämnar över. De följande orsakerna var jämt fördelade, och detta syns tydligt i figur 8 nedan.

Figur 8. Orsaker till varför man inte sparar.

Många studerande som ännu inte börjat spara planerar att börja med det i framtiden. Det framkom att 79 procent svarade att de planerar att börja spara, 17 procent svarade att de kanske skall börja spara i framtiden. Det var endast en studerande som svarade att den inte tänker spara i framtiden.

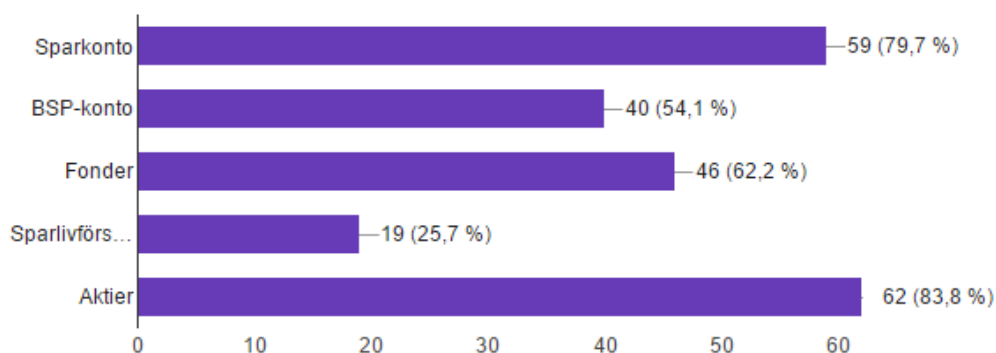
Det framkom i nästa fråga att studerande har mest intresse att börja spara i sparkonto. 75 procent svarade att de kunde börja spara i ett BSP-konto. Fonder och aktier var också i studerandes intresse. Därmed framkom det att sparlivförsäkringar, pensionssparande och obligationer inte var intressanta alternativ för de svarande. Fördelningen av studerandes sparande intresse framgår i figur 9 nedan.

Figur 9. Fördelning av sparformsintresse.

Jag ville med följande fråga ta reda på vad studerande vet om riskerna gällande placeringsformerna. 72 av 80 svarade på frågan. Jag antar att åtta av de svarande inte kände till riskerna gällande de tre alternativen. 69 stycken svarande känner till riskerna gällande aktier, 51 stycken svarade att de känner riskerna gällande fonder och 17 stycken svarade att de även känner till riskerna kring placeringsobligationer.

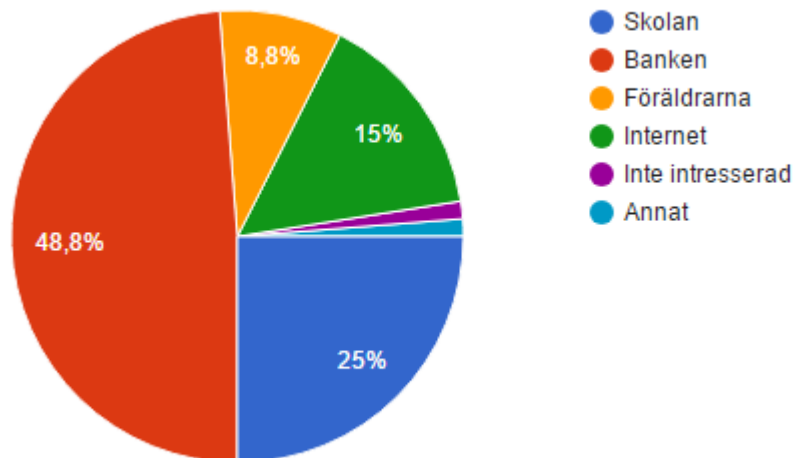
I min undersökning ville jag även få fram kunskaper kring beskattning. Där frågade jag vilka av sparformernas beskattning de känner till. Jag valde ut följande sparformer till frågan: sparkonto, BSP-konto, fonder, aktier och sparlivförsäkring. Det var 74 som svarade på frågan, där jag åter igen antar att de som inte svarade inte känner till beskattningen på dessa sparformer. Figur 10 nedan visar kännedomen om beskattning på sparformerna.

Figur 10. Känner till beskattning av sparformerna.

Följande fråga baserade sig på att undersöka ifall studerande känner till hur kapitalinkomster beskattas. 56 procent av de svarande har kunskap om hur dessa inkomster beskattas, medan 30 procent var osäkra på kapitalinkomsternas beskattning och 14 procent visste inte hur de beskattas. Svaren stämmer relativt bra med den föregående frågan där man skulle besvara vilka sparformers beskattning man har kunskap om. De flesta visste hur aktier och fonder beskattas. Båda klassas som kapitalinkomster vid försäljning.

Slutligen ville jag veta varifrån en studerande skulle önska få mera information om sparande- eller placerandemöjligheter. Det kom fram att nästan hälften önskar få mera information från banken. Från skolor önskar var fjärde studerande att få mera information. Det var 12 studerande som önskar få mera information från Internet och endast sju studerande som önskar få mera information från föräldrarna. En svarande svarade att han eller hon inte alls är intresserad. Figur 11 nedan visar den procentuella fördelningen varifrån studerande önskar få mera information.

Figur 11. Spridningen av vem studerande önskar få mera information.

Jag valde att lämna bort en fråga från analysen, för att den liknade till sist mycket frågan var jag undersökte vilka sparformer en studerande känner till. Detta har dock ingen påverkan på resultatet eftersom huvudpunkten var hur mycket en studerande i verkligheten kan spara och vilka vanor har studerande gällande sparande.

7 SLUTSATSER

I detta kapitel, som är arbetets sista del, kommer jag reflektera över arbetets bakgrund, syfte, teori, utförande, resultatet, reliabilitet och validitet, samt egna tankar kring ämnet och utförandet. Jag kommer till sist ta upp vad som kunde göras på ett annat sätt i en forskning av detta ämnet.

Jag valde ämnet, och speciellt teorin, eftersom jag började jobba på Nordea år 2015. Jag har alltid varit intresserad av sparande och placering. Jag ville med detta arbete även stärka mina egna kunskaper inom ämnet, som jag kommer att behöva allt mera i min nuvarande uppgift inom banken. Syftet var att undersöka studerandes möjligheter att spara eller placera medan man studerar. Baserat på mina egna erfarenheter och det jag läst i media är det ekonomiskt utmanande att studera i Finland utan att jobba vid sidan om. Sparande överhuvudtaget är allt viktigare när vi tänker på den oroliga arbetsmarknaden, lagen har blivit strängare för att söka bostadslån. Den globala ekonomin är i obalans i och med presidentvalet i de Förenta Staterna och Storbritanniens EU-röstning.

I teorin valde jag att ta upp det väsentliga som förknippas med sparande och placering. Jag valde här att även ta upp sparformer som banker har att erbjuda och inte heller ta upp warranter, derivat och sparande genom fastigheter. Målet var att ta upp de olika möjligheterna att spara och placera i. Eftersom nästan allting beskattas i Finland ville jag ta upp beskattningen på sparformerna. Det är mycket viktigt att man förstår hur ens investeringar beskattas.

I undersökningen skickade jag ut enkäter elektroniskt till studerande. Jag väntade mig flera svar på en kort tid, men det gick inte som väntat till sist. På grund av tidsbrist och inledningsproblem med statistikprogrammet fick jag begränsa enkäten till 80 svarande för att kunna inleda analyseringen av resultaten. Fastän jag kände till riskerna med elektroniska enkäter tycker jag att svaren är jämnt fördelade och realistiska. Jag tycker att det var bra val att på egen hand skicka ut enkäten till olika studerande i olika skolor med olika utbildningar samt ålder. Jag fick även hjälp att sprida ut enkäten vidare av studerande. Det var svårt att till sist att anknyta empirin helt med teorin, men tycker att jag fick en del saker bekräftade.

Jag blev överraskad hur många av studerande har någon sort av sparande. Hälften av de studerande som sparar klarar av att spara över 50 euro per månad. Detta bekräftade även frågan där jag ville ta reda på vanorna hur ofta en studerande sparar eller placerar. Empirin bekräftade även från teoridelen att vanligast sparformen är något slags av spardeposition, för att sparkontot hör direkt efter brukskontot till det vanligaste alternativet. Enligt teorin lockar aktiers avkastning placerare, vilket även syntes i studerandes vanor - 49 procent av de som sparade ägde aktier. I teoridelen om fonder stämmer också överens med undersökningen att det blivit allt vanligare och enkelheten att börja med små summor. Det var nämligen 23 av 56 svarande som hade någon sort placeringsfond. Studiestöd är något som påverkar en studerandes arbetande under studietiden, vilket syntes i empirin. Det var nästan hälften av studerande som arbetade vid sidan om studierna, vilket ger än bättre förutsättning att spara i Finland där levnadsvanorna är relativt dyra. Studerande verkar ändå tycka som jag gällande att det är viktigt att trygga sin ekonomi genom sparande för framtiden.

Det är svårt att uppskatta reliabiliteten på arbetet för att undersökningen utfördes via en elektronisk enkät där slarv och feluppfattning lätt kan uppstå. Det skulle ändå i en kvantitativ undersökning krävas fler svar för att få ett större bredd på svaren. Alla svarande har varit anonyma och jag har inte kunnat påverkat svaren. Frågorna var lätt att förstå och vissa frågor kunde stärka de andra. Jag anser att reliabiliteten är relativt god.

Jag anser i min undersökning att validiteten är god. För att jag anser att jag har valt den rätta undersökningsmetoden. Det som skulle möjligtvis gjort ännu bättre skulle varit att man fått mera svarande. Jag har fått från olika åldrar och olika skolor svar som stärker resultatet.

Det finns oändligt många sätt att skriva om sparande och placering eftersom det finns en hel del böcker och elektroniska källor om ämnet. När det handlar om studerandes vanor kring sparformer och möjligheter med att spara, skulle den bästa möjliga forskningsmetoden vara att använda sig av både kvalitativ och kvantitativ metod.

Själv har jag aktivt börjat spara inför framtiden och har tyckt att utförandet av arbetet varit lärorikt. Jag kunde dra nytta av lärdomsprovets skrivande och det jag lärt mig vid kundmöten på jobbet, vilket var orsaken till att jag valde detta ämne. Jag önskar även att läsaren av detta arbete har fått en förbättrad blick över besparingsmöjligheter. Ekonomisituation i världen är i obalans, och därför skulle det vara bra för alla att tänka på vilken sparform skulle passa bäst för en själv. Sparande är inte det enda som är viktigt i framtiden, utan det är lika viktigt att vara välförsäkrad. Ifall det sker en olycka är det bäst ifall man är välförsäkrad, eftersom försäkringarna då täcker skadorna. Ett balanserat, sunt och väldiversifierat sparande kan definitivt bidra till en stabil grund för en person som vill nå sina drömmar.

En vidareutveckling av detta skulle vara att hitta mera statistik av faktorer som påverkar en studerandes ekonomiska ställning. Som fortsatt forskning till ämnet skulle jag även rekommendera att jämföra ifall utbildning har en inverkan på besparingsvanor.

KÄLLOR

(Radavstånd 1)

Böcker

Mika Pesonen 2011, Säästäjästä sijoittajaksi.

Johan Hultkrantz & Björn Masalin 2004, Pengar för livet.

Erkki Kontkanen 2009, Pankkitoiminnan käsikirja.

Alhonsuo Sampo, Nisén Anne, Nousiainen Satu, Pellikka Tuula, Sundberg Sirpa.
2012, Finanssitoiminnan käsikirja.

Börsstiftelsen, Aktieguide 2015

Pörssisäätiö, Sijoittajan vero-opas 2016

Börsstiftelsen, Placeringsfondsguide 2015

Runa Patel, Bo Davidson, Forskningsmetodikens grunder, Att planera, genomföra
och rapportera en undersökning 2003

Annika Eliasson, Kvantitativ metod från början 2006

Artiklar

<https://www.kauppalehti.fi/uutiset/vakuutuskorvausten-veroetu-joutuu-leikkuriin/V2DQHTje>

<http://yle.fi/uutiset/3-8785321>

Elektroniska publikationer

<http://www.saastopankki.fi/sv/hakemisto;jsessionid=4kPF9I8G2ioH3HC9pZ+itZq0>

<http://www.finanssiala.fi/finanssialasta/pankit-ja-rahoitus/Sivut/default.aspx>

<http://www.nordea.fi/henkiloasiakkaat/paivittaiset-raha-asiat/tilit-ja-maksut/kayttotili.html#tab=Kayttotili>

<http://www.maaraaikaistalletus.info/>

<http://www.nordea.fi/henkiloasiakkaat/lainat/asuminen/asp-laina.html#tab=ASP>

<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2016/20160385>

<http://www.nordea.fi/henkiloasiakkaat/saastot/sijoittaminen/saastohenkivakuutus.html>

<http://www.aktieskolan.se/pages/olikaab.php?select=aktieskolaforts>

<https://www.prh.fi/sv/kaupparekisteri/osakeyhtio/muutokset/osakeanti.html>

<https://www.s-pankki.fi/sv/spara-och-investera/fim-sv/sijoittaminen/kapitalskyddade-investering/>

<https://www.vero.fi/fi-FI/Henkiloasiakkaat/Sijoitukset>

<http://infovoice.se/fou/bok/10000035.shtml>

http://www.kela.fi/web/sv/e-tjanster_egna-inkomster_inkomstgrans

http://tilastokeskus.fi/til/tyti/2016/12/tyti_2016_12_2017-01-24_tie_001_fi.html

En studerandes placering och sparande

Hej! Jag heter Robert Svartbäck och jag studerar Företagsekonomi på Vasa yrkeshögskola. Jag skriver mitt lärdomsprov som bäst och syftet med mitt arbete är att göra en guide om sparande och placeringar, samt undersöka hur mycket kunskap studerande i Finland har om sparande och hur mycket de kan/klarar av att spara medan de studerar.

För att göra min undersökning ber jag er vänligen fylla i enkäten!

Undersökningen är helt anonym!

1. Kön

- Man
- Kvinna

2. Ålder

- 18 - 20
- 21 - 23
- 24 - 26
- 27 - 29
- 30+

3. Var studerar du?

- Yrkesskola
- Yrkeshögskola
- Universitet
- Gymnasium
- Annat

4. Jobbar du (vid sidan om studierna, under skolterminerna)

- Ja
- Nej

5. Hur mycket blir kvar av din inkomst efter alla obligatoriska betalningar per månad (ex. hyra, räkningar och mat)

- 0 - 50 euro
- 51 - 100 euro
- 101 - 200 euro
- 201 - 300 euro
- över 300 euro

6. Boendeform

- Hyra
- Egen bostad

- Hemma hos föräldrarna
- Annat

7. Hur bra kunskaper har du om sparandemöjligheter

- Mycket bra kunskaper
- Bra kunskaper
- Nöjaktiga kunskaper
- Svaga kunskaper
- Känner inte till alls

8. Vilka av följande olika former av sparande och placeringar känner du till (välj ett eller flera)

- Sparkonto
- Tidsbundna depositioner
- Bostadssparpremier (BSP-konto)
- Sparlivförsäkring
- Fonder
- Aktier
- Pensionssparande
- Obligationer

9. Har du någon sort av sparande eller placeringar (Svar nej: fortsatt med fråga 15)

- Ja
- Nej

10. Vem fick dig att börja spara eller placera (välj ett)

- Jag själv
- Familjemedlem
- Skola
- Arbetsplats
- Bankensrådgivare
- Annat

11. I vilka former sparar eller placerar du i? (välj en eller flera)

- Sparkonto
- Tidsbundna depositioner
- Bostadssparpremier (BSP-konto)
- Sparlivförsäkring
- Fonder
- Aktier
- Pensionssparande
- Obligationer

12. Hur mycket klara du av att spara per månad i genomsnitt

- 0 – 50 euro

- 51 – 100 euro
- 101 – 200 euro
- 201 – 300 euro
- över 300 euro

13. Hur ofta sparar/placerar du i genomsnitt

- Månatligen
- Kvartalvis
- Halvårsvis
- Årligen
- Mer sällan (då och då)

14. Vad är ditt sparande mål (flera alternativ) (gå vidare till fråga 18. när du svarade ja på fråga 9)

- Bostad
- Pension
- Resor
- Hobbyn
- Ökande av förmögenhet
- Bil
- Annat

15. Varför sparar/placerar du inte (välj ett)

- Ingen inkomst (lämnar inte över)
- Inte tillräckligt med kunskap om sparande
- Ingen intresse
- Inte aktuellt för mig
- Annat?

16. Planerar du att börja spara/placera i framtiden?

- Ja
- Nej
- Kanske

17. Vilka av alternativen skulle du kunna tänka dig spara eller placera i? (flera alternativ)

- Sparkonto
- Tidsbundna depositioner
- Bostadssparpremier (BSP-konto)
- Sparlivförsäkring
- Fonder
- Aktier
- Obligationer
- Är inte alls intresserad av sparande
- Annat?

18. Känner du till riskerna gällande placeringsformerna

- Aktier
- Fonder
- Placeringsobligationer

19. Känner du till hur dessa spar- och placeringsformer beskattas?

- Sparkonto
- BSP-konto
- Fonder
- Sparlivförsäkring
- Akter

20. Vet du hur kapitalinkomster beskattas

- Ja
- Nej
- Inte säker

21. Hur eller på vilket av följande sätt skulle du vara intresserad av att få mera information om sparande

- Skolan
- Banken
- Föräldrarna
- Internet
- Inte intresserad
- Annat